

Verksamhetsberättelse 2022

för Kammarrätten i Stockholm och Migrationsöverdomstolen

KAMMARRÄTTEN I STOCKHOLM
SVERIGES DOMSTOLAR

Kammarrätten i Stockholm är en allmän förvaltningsdomstol. Förvaltningsdomstolarnas främsta uppgift är att lösa tvister mellan enskilda och det allmänna. Kammarrätten i Stockholm, som är den största av Sveriges fyra kammarrätter, är också landets migrationsöverdomstol. 2022 avgjorde Kammarrätten i Stockholm och Migrationsöverdomstolen cirka 21 000 mål varav cirka 12 000 migrationsmål.

Kammarrätten i Stockholm

Postadress: Box 2302, 103 17 Stockholm

Besöksadress: Birger Jarls torg 5, 111 28 Stockholm

E-post: kammarrattenistockholm.dom.se

www.domstol.se/kammarratten-i-stockholm

Foto: Liza Simonsson eller Lars Thun
om inget annat anges.

Text: Maria Erlandsson, om inget annat anges.

Tryck och layout: Taberg Media Group, Taberg 2023

INNEHÅLL

PRESIDENTEN HAR ORDET	3
LVU – NÄR HEMMA INTE RÄCKER TILL	4
VÄGEN TILL ETT HÅLLBART MEDARBETARSKAP – LEVA SOM VI LÄR	8
DIGITALISERINGEN ÖKAR TAKTEN OCH FASAR UT PAPPERSAKTEN	12
HUSHÅLLA FÖR HÅLLBARHET	14
EFFEKTIVARE FÖRHANDLINGAR I SKATTEMÅL	16
VÄGEN TILL DOMARYRKET	20
FRÅN FÖRSLAG TILL TILLÄMPNING	24
ÖKAD RÖRLIGHET ÖPPNAR NYA MÖJLIGHETER	28
DOMSTOLEN I SAMHÄLLET: MEDARBETARE I OFFENTLIGA UTREDNINGAR	30
SOMMARNOTARIEN DRÖJER SIG KVAR	32
INTRESSANTA AVGÖRANDEN	34
STIPENDIAT 2022: KURS I MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER	35
KAMMARRÄTTENS KOMMUNIKATION: PLANERA, PRIORITERA OCH PRESENTERA	36
MIG-REFERAT	42
KAMMARRÄTTSÅRET 2022 I KORTHET	43
HEMVÄNDARE OCH LAGMÄN	48
LEDNINGSGRUPPEN	50
ORGANISATION AV ADMINISTRATIVT STÖD I MÅLHANTERINGEN	53
ORGANISATIONEN	55
STATISTIK	56

*Kammarrättspresidenten
Stefan Holgersson*

PRESIDENTEN HAR ORDET

Vi har haft mycket att glädjas åt 2022. Äntligen ett år som inte präglats av pandemin. Vi har kunnat träffas på arbetsplatsen, gå på utbildningar och nätverka med kollegor på kammarrätten såväl som på andra domstolar, precis som vi tidigare varit vana vid. Ett arrangemang som kunde återupptas var alumnträffen, som lockade över 80 kammarrättsassessorer. Vi har också arbetat i sådan takt att vi även detta år nått våra verksamhetsmål.

Även om vi har haft saker att glädjas åt har året skuggats av det oprovokerade angreppskrig som pågått i vårt närområde. Det är oroväckande att den tid som de flesta av oss tagit för given, efter krigstiden, nu bytts ut mot en verklighet som vi trodde hörde det förflutna till.

Jag deltog i maj i ett möte med europeiska överrättspresidenter i Österrike. Där deltog kollegor från Ungern och Polen som berättade om hur statsmakterna där agerat för att nedmontera det tidigare oberoende domstolsväsendet. Jag kunde också höra domstolschefen från hovrätten i Kyiv berätta om hur det är att upprätthålla domstolsverksamhet under ett pågående krig.

Domstolarnas oberoende

Svenska domstolar verkar under helt andra förhållanden, men det är omöjligt att inte påverkas av dessa vittnesmål från närliggande länder. Det är därför viktigt att även vi på kammarrätten lyfter frågan om domstolarnas och domarnas oberoende. Vi har under hösten fått en inblick i det viktiga arbete som bedrivs av 2020 års grundlagskommitté. Att strukturella svagheter åtgärdas är viktigt, men kan inte ersätta en diskussion om hur vi ser på oss själva och hur vi i kontakter med allmänheten tydliggör vårt oberoende och att vi arbetar utifrån tydliga principer om legalitet och likabehandling. Kunskapen i samhället om domstolarnas roll i en demokrati är tyvärr inte alltid så god som den borde vara.

Jag tycker att det är roligt att konstatera att vi under året har kommit väldigt långt på vår väg

mot en helt digital målhantering. Avdelning 5 var först ut att utränga pappersakterna, och nu införs den papperslösa målhanteringen avdelning för avdelning. Domstolsverket har numera även ett större fokus på förvaltningsdomstolarnas verksamhet, och jag hoppas att vi snart kan utveckla den digitala målhanteringen ännu mer. Det är imponerande att vi genomfört dessa förändringar på ett tryggt och närmast friktionsfritt sätt.

Minskad sårbarhet

Den måladministrativa personalen är nyckelpersoner i vår digitala omställning. De har även varit i fokus för ett annat stort förändringsprojekt, nämligen införandet av den nya måladministrativa avdelningen. I och med detta har vi lagt grunden för en organisation där kammarrätten kan minska sårbarheter och utveckla handläggarrollen. Detta lägger en god grund för att utveckla kvaliteten och effektiviteten i våra viktiga arbetsuppgifter framöver.

Verksamhetsberättelsen visar bredden på kammarrättens viktiga verksamhet som bärs upp av alla engagerade medarbetare. Nu kan vi lägga ett fint verksamhetsår bakom oss och blicka fram mot ett nytt och spännande 2023!

Stefan Holgersson
Kammarrättspresident

LVU – NÄR HEMMA INTE RÄCKER TILL

LVU-målen ökar. – Man skulle kunna tro att man blir avtrubbad med åren, men familjeöden är en känslomässig berg-och-dalbana, säger nämndemannen Helmuth Föll.

Ett tiotal personer är samlade i kammarrättens förhandlingssal: en föredragande jurist, tre juristdomare, två nämndemän, en vårdnadshavare, vårdnadshavarens advokat, en tolk, den ungas ställföreträdare och offentliga biträde, en socialsekreterare och ett ombud från socialnämnden. Den enda som inte är på plats är den unga själv, en tonårsflicka som sedan en tid tillbaka befinner sig på ett HVB-hem.

Barn under 15 år är sällan närvarande vid en muntlig förhandling. I stället är det barnets ställföreträdare och offentliga biträde som för dess talan. Ett barn äldre än 12 år kan dock, beroende på mognad, få ge uttryck för sin uppfattning, vilket sker i det här fallet. Flickan deltar under förhandlingen via videolänk.

Åhörarplatserna är tomma. Förhandlingen hålls inom stängda dörrar.

Muntlig förhandling

Innan förhandlingen börjar går den föredragande juristen igenom omständigheterna i målet. Domarna har tagit del av utredningen i förväg men nu får samtliga i rätten en muntlig föredragning. Vid förhandlingen berättar vårdnadshavaren att hon vill att dottern ska flytta hem. Hon förstår att familjen behöver hjälp och stöd, men vill att det ska ske frivilligt i hemmet. Socialnämnden får därefter ge sin syn på saken.

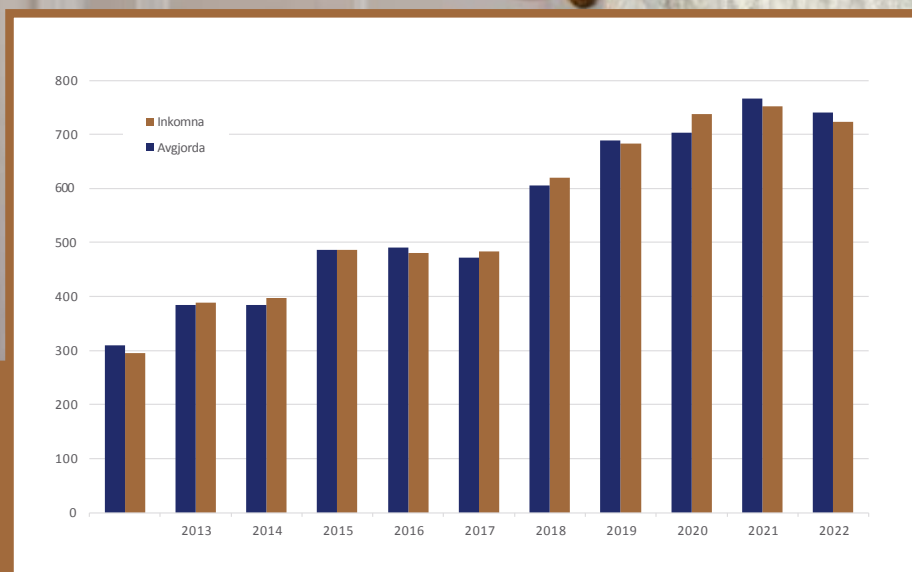
Nämndemannen Helmuth Föll

Nämnden bedömer att flickan, om hon återvänder till sin vanliga miljö, riskerar att hamna i fel umgänge, återfalla i missbruk och att skolgången blir lidande. Kort sagt att hennes behov av vård inte kan ges i hemmiljön och att hon därför bör få vård på ett HVB-hem. Flickan redogör för sin uppfattning via videolänk. Hon vill åka hem och hon tror att det kommer att fungera bra. Hennes ställföreträdare och offentliga biträde yttrar sig också. ►

Allmänhetens ingång sal B

LVU-mål hos kammarrätten

Varje år hanterar kammarrätten cirka 750 mål enligt lagen om vård av unga (LVU) vilket är cirka 8 procent av domstolens måltillströmning, exklusive migrationsmål. År 2012 uppgick antalet inkomna/avgjorda LVU-mål till cirka 300. Motsvarande siffra för år 2022 är cirka 720, vilket innebär en ökning med omkring 140 procent under en tioårsperiod.

Domen

Efter förhandlingen överlägger rätten. Om några veckor kommer parterna att få besked om rättsens avgörande.

När parterna har lämnat förhandlingssalen presenterar den föredragande juristen sitt förslag till avgörande. Rätten diskuterar förslaget. I det här fallet instämmer alla i föredragandens förslag.

Ny problematik

Sedan 1990-talet då Helmuth Föll började arbeta som nämndeman har han sett hur målen har ändrat inriktning. En typ av problematik som han inte alls såg under de första åren är unga flickor som vill komma ifrån en kontrollerande familj. Han säger att han har stor respekt för socialtjänstens arbete och professionalitet, men han skulle önska att deras utredningar var mer fylliga även om han förstår att kommunernas resurser ibland inte räcker till.

Medial fokus

Mediebevakningen kring LVU-målen har blivit mer intensiv och sätter känslor i svall. Historien om den treåriga flickan kallad Lilla hjärtat, som hittades avliden kort efter att hon flyttats hem till sina biologiska föräldrar, ledde till en debatt där många ansåg att de biologiska föräldrarnas rättigheter vägde alltför tungt i förhållande till barnets rättigheter och behov. Den 1 juli 2022 trädde lagändringar i kraft, vilka ytterligare ska skydda utsatta barn. Dessa kallas för lex Lilla hjärtat.

Samtidigt finns det exempel på desinformationskampanjer som riktats mot den svenska socialtjänsten. En uppmärksam händelse gällde påståenden om att muslimska barn och familjer systematiskt är utsatta för övergrepp av socialtjänsten.

Kammarrättsrådet Anna Lönnestav, som är en av de ämnesansvariga för LVU-målen på kammarrätten, säger att exempel på när vård med stöd av LVU kan komma i fråga är vid omsorgsbrister hos vårdnadshavarna eller ett socialt nedbrytande beteende hos den unga. Ett ärende hos socialtjänsten kan bli aktuellt bland annat efter orosanmälningar från skola eller polis. Socialtjänsten gör sedan en utredning som under vissa förutsättningar kan leda till att en ansökan om beredande av vård görs till förvaltningsrätten.

Förändrat innehåll

Liksom Helmuth Föll uppfattar Anna Lönnestav att det vid de muntliga förhandlingarna kan vara en laddad stämning. Efter att ha arbetat med LVU-mål under många år ser hon att de till sitt innehåll delvis har förändrats. Grov kriminalitet bland unga samt unga som utsätts för hedersförtryck är i högre utsträckning än tidigare omständigheter som ligger till grund för frågan om beredande av vård.

Om lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga – LVU

Samhället har ett ansvar att se till att barn och unga får en trygg uppväxt och det skydd och stöd de behöver. Om kommunens socialnämnd bedömer att så inte är fallet kan de ta initiativ till vård enligt LVU. Nämnden skickar en ansökan till förvaltningsrätten, som beslutar om vården ska ske eller inte. Men det är socialnämnden på kommunen som avgör hur vården ska gå till, till exempel genom placering i familjehem. LVU-vård kan komma i fråga när vårdnadshavarna inte vill gå med på den vårdplanering som socialtjänsten föreslår. Om den unga är över 15 år kan LVU också bli aktuellt om hen själv inte accepterar frivilliga lösningar. Problemen ska också vara så allvarliga att det finns stora risker att den ungas hälsa eller utveckling skadas. Två huvudsakliga fall när LVU-vård kan bli aktuellt är miljöfall och beteendefall:

- **Miljöfall** innebär att vårdnadshavarna inte kan ge den unga personen det hen behöver, fysiskt eller psykiskt. Det kan vara omsorgen som brister, att hen utnyttjas eller misshandlas fysiskt eller psykiskt, eller något annat i hemmet som innebär en påtaglig risk för att barnets hälsa eller utveckling skadas.
- **Beteendefall** handlar om att den unga löper en påtaglig risk att skada sig själv genom sitt sätt att leva. Det kan till exempel vara att hen har ett missbruk, begår brott eller på annat sätt lever destruktivt.

VÄGEN TILL ETT HÅLLBART MEDARBETARSKAP – LEVA SOM VI LÄR

Arbetsgivare ägnar stor möda åt att hitta och rekrytera rätt personer. Men hur får man dem att stanna?

Kammarrätten har ett högt söktryck och många kvalificerade sökande, särskilt till fiskals- och domartjänster. Medarbetarundersökningarna visar på ett stabilt bra resultat med höga poäng för medarbetarskap, ledarskap och ambassadörskap, det vill säga benägenheten att rekommendera arbetsplatsen till andra. Undersökningarna visar också att medarbetarna är stolta över vad de gör och över att vara en del av ett viktigt samhällsuppdrag. Kort sagt – kammarrätten har ett starkt arbetsgivarvarumärke.

Viktig resurs

– Våra befintliga medarbetare är en viktig resurs när vi söker nya. Det är viktigt att vi verkligen gör och är det vi säger, annars kommer det fram att det bara är fernissa. Man måste leva som man lär, säger HR-chefen Gunilla Norin Blomberg.

Det finns utmaningar. Konkurrenten om arbetskraften i Stockholm är stenhård, det gäller inte minst för föredragande jurister och administrativ personal där det finns många alternativa arbetsgivare. För en domstol, där medarbetarna är den viktigaste resursen, är det därför viktigt att identifiera vad som får dem att stanna och må bra.

Tydlig organisation

– Vi ska erbjuda en arbetsmiljö med en tydlig organisation och en rimlig arbetssituation för medarbetarna. Här har vi sett att det finns områden som vi ska jobba vidare med genom domstolens arbetsgrupp Vi+, säger Gunilla Norin Blomberg.

Kammarrättens arbetsgrupp Vi+, där alla medarbetarkategorier är representerade, ska bland annat motverka brister i det interna bemötandet. En domstol har, och ska enligt lag ha, en hierarki som anger en beslutsordning. Vi+ har som mål att det, vid sidan om den hierarki som är lagstadgad, inte ska finnas någon statusordning mellan medarbetarna som inte fyller en praktisk funktion och där någon kan uppleva att vissa uppgifter värderas högre än andra.

På rätt väg

– Det är viktigt att alla känner att de blir respekterade och lyssnade på. Vi är på rätt väg, men vi är medvetna om att vi måste arbeta vidare med dessa frågor, säger Gunilla Norin Blomberg.

Ett hållbart medarbetarskap förutsätter att de anställda kan ta hand om sin hälsa. Kammarrätten främjar detta genom friskvårdsbidraget, möjlighet till träning och massage i motionslokalen Domkraften på Riddarholmen samt besök av ergonom för anpassning av arbetsplatserna. ►

"Våra befintliga medarbetare är en viktig resurs när vi söker nya. Det är viktigt att vi verkligen gör och är det vi säger, annars kommer det fram att det bara är fernissa. Man måste leva som man lär."

HR-chefen
Gunilla Norin Blomberg

– Vi använder också företagshälsovården för friskvård och till förebyggande hälsoinsatser kopplat till person. Det kan till exempel handla om hälsoundersökningar eller hjälp med kostrådgivning, säger Gunilla Norin Blomberg.

Anpassa och förbereda

Kompetensutveckling är ett annat viktigt område för ett långsiktigt hållbart medarbetarskap. Digitaliseringen innebär att de interna processerna kring domstolens kärnuppdrag, målhanteringen, ser annorlunda ut än för några år sedan.

– När arbetsuppgifterna förändras har arbetsgivaren ett ansvar att anpassa och förbereda både organisationen och medarbetarna för detta, säger Gunilla Norin Blomberg.

Hon framhåller betydelsen av delaktighet i förändringsprocesser och att medarbetarna är en viktig resurs i detta. När domstolen i våras såg över det administrativa stödet till målhanteringen och tog fram ett förslag till ny organisation var de berörda medarbetarna inom registratur, avdelningskanslier och arkiv viktiga bollplank.

– Det ska också finnas utveckling för de som är intresserade av det. För domarna finns det tydliga karriärsteg, men det ska också finnas möjligheter för andra grupper. För ett par år sedan införde vi en roll som kammarrättssekreterare för de föredragande juristerna, och domstolshandläggarna kan söka till att bli handläggarchef. Man kan också få kompetensutveckling genom att delta i våra arbets- och projektgrupper, säger Gunilla Norin Blomberg.

NU ÖKAR VI DIGITALISERINGSTAKTEN OCH FASAR UT PAPPERSAKTEN

Föredragande juristen
Disa Rodhe

Under pandemin påskyndades digitaliseringen på domstolen. Under 2022 har den digitala målhanteringen tagit ytterligare kliv framåt.

– Vi har avskaffat aktkapporna och övergått till en i stort sett helt digital målhantering, avdelning för avdelning, säger kammarrättsrådet Emily Alfvén Nickson som är ordförande i domstolens digitaliseringsgrupp.

De nya digitala rutinerna testades först på en pilot-avdelning och utvärderades efter några månader, berättar gruppens samordnare Disa Rodhe.

– Medarbetarna på pilotavdelningen inklusive kansliet, registraturen och arkivet kom med värdefulla synpunkter, vilket hjälpte oss att göra rutindokumenterna bättre och tydligare. Under projekt-tiden införde vi också flera av de nya rutinerna på alla avdelningar. Det här bidrog till att utrullningen av dem har gått smidigt. Vi har också utbildat medarbetarna i det nya arbetssättet, säger hon.

Vilka är de största fördelarna med det nya digitala arbetssättet?

– Vi kan arbeta mer effektivt och flexibelt än tidigare, säger Emily Alfvén Nickson.

Till exempel behöver domstolen inte längre lägga tid på att upprätta och flytta fysiska akter, utan kan i stället hantera målen snabbare. Många uppskattar också att de allra flesta arbetsuppgifter kan skötas direkt från datorn. Fler arbetsuppgifter

kan utföras på distans, vilket ökar flexibiliteten. Dessutom är det lättare att hjälpa åt över avdelningsgränserna nu när vi har enhetliga digitala rutiner och målen hanteras på samma sätt på hela domstolen. Miljöaspekten med minskad pappersförbrukning är en annan given fördel.

Finns det några risker eller nackdelar?

– Det har funnits farhågor om att vi skulle missa mål eller att de skulle bli liggande utan åtgärd, men vi har säkrat upp med rutiner för kontroll-sökningar, i syfte att minimera de här riskerna. En annan risk är den ökade sårbarheten om det uppstår driftstörningar eller andra problem i it-miljön, säger Emily Alfvén Nickson.

Vad har ni gjort mer?

Disa Rodhe berättar att Digitaliseringsgruppen arbetar med att höja medarbetarnas digitala kompetens, bland annat genom kontinuerliga utbildningsinsatser, såväl individuella insatser vid den egna datorn som gruppundervisning och genom digitala tips på intranätet. Mentorerna på avdelningarna är också tillgängliga för frågor och för att lösa problem som kan uppstå.

– De digitala verktygen utvecklas ständigt, så det finns alltid mer att lära sig, säger hon.

ÅR	PALLAR	KARTONGER	ARK*	TRÄD
2018	25	1200	3 000 000	100 - 120
2019	19	912	2 280 000	76 - 91
2020	16	768	1 920 000	64 - 77
2021	10	480	1 200 000	40 - 48
2022	8	384	960 000	32 - 38

*1 gran eller tall, 20-25 m hög, ger ca 25 000 - 30 000 ark.

Servicechefen Ulf Sandell

HUSHÅLLA FÖR HÅLLBARHET

En domstol är inte en energislukande verksamhet och har kanske inte samma miljöpåverkan som industrin. Men miljögruppen arbetar aktivt med de områden som kan förbättras för att uppnå en mer hållbar organisation. Det handlar i första hand om papper och uppvärmning.

Digitaliseringen innebär att kammarrätten har gjort stora besparingar när det gäller pappersförbrukningen.

– Det har skett en dramatisk minskning under de senaste fem åren. Från att ha förbrukat cirka 110 träd på kopieringspapper 2018 ligger den siffran i år på cirka 35 träd, säger servicechefen Ulf Sandell som ingår i domstolens miljögrupp.

Minskningen beror på att allt fler handlingar blir digitala, dubbelsidiga utskrifter och att domstolen går över till digitala publikationer.

Effektivisering av energiförbrukningen

Ett annat område, som fick förnyad aktualitet 2022, är energiförbrukningen för fastighetens uppvärmning och ventilation, en stor driftkostnad i en äldre byggnad. Fastighetsägaren Statens fastighetsverk (SFV) genomför nu ett pilotprojekt

med AI för att effektivisera och styra ventilationen till tider och platser när och där medarbetarna vistas. SFV ser också över belysning, uppvärmning och kylning. Dessutom finns det andra förbättringar för att främja hållbarhet och miljö, bland annat genom att säkerställa att miljöaspekten finns med i alla avrop och upphandlingar samt att använda miljövänliga rengöringsmedel.

Miljön är allas ansvar

Ulf Sandell framhåller att alla har ett ansvar för domstolens miljöarbete.

– Både den enskilde medarbetaren och organisationen som helhet ska bidra och se sin del. Det handlar framför allt om att inte slösa energi och material i onödan, till exempel genom att inte låta fläktar eller belysning stå på där man inte vistas eller göra onödiga utskrifter, säger Ulf Sandell.

EFFEKTIVARE FÖRHANDLINGAR I SKATTEMÅL

Förvaltningsdomstolarna tog för några år sedan tillsammans med Sveriges advokatsamfund och Skatteverket fram en åtgärdsrapport för att förbättra processen i stora och komplicerade skattemål. Mycket har sedan dess blivit bättre, men det finns ytterligare förbättringspotential.

Text: Hans Hellberg

Antalet skattemål i de allmänna förvaltningsdomstolarna har minskat på senare år, samtidigt har målen blivit större och mer komplexa. När Skatteverket påför en person eller ett företag ett skattetillägg har denne en ovillkorlig rätt till muntlig förhandling om detta begärs. Även i andra fall kan man yrka muntlig förhandling, men då är det upp till domstolen om det blir någon eller inte.

Som en följd av pandemin genomförs i dag allt fler muntliga förhandlingar digitalt via videolänk.

– Det fungerar för det mesta bra, men visst kan det kännas lite märkligt när vi domare är de enda som är på plats i rättssalen medan övriga parter är på olika håll i landet, säger Magnus Mathiasson, kammarrättsråd vid Kammarrätten i Stockholm.

Muntlig förhandling ett komplement

Det är viktigt att parterna får möjlighet att framföra sina argument muntligt. Det kan finnas förmildrande omständigheter som inte kommit

fram i den tidigare skriftväxlingen. Samtidigt ska den muntliga förhandlingen i förvaltningsdomstol enbart vara ett komplement till de skriftliga handlingarna, betonar Magnus Mathiasson.

– Det är viktigt att parterna känner att de blir lyssnade på. Men ofta vill vissa ombud hålla en längre plädering som i allmän domstol. Det finns ingen anledning att vi ska behöva diskutera sådant som vi redan tillgodogjort oss, vi läser ju alla skriftliga handlingar inför den muntliga förhandlingen, säger han.

Landets förvaltningsdomstolar fick för några år sedan skarp kritik från ett antal advokater när det gäller hanteringen av skattemål. Som en följd av kritiken tog förvaltningsdomstolarna, i samarbete med Sveriges advokatsamfund och Skatteverket, fram en rapport för att förbättra processen i komplicerade skattemål *Åtgärder för att förbättra skatteprocessen i stora och komplicerade mål* – ökad samsyn mellan inblandade parter. ►

*"Det är viktigt att
parterna känner att
de blir lyssnade på.
Ofta vill vissa ombud
hålla en längre plädering
som i allmän domstol."*

*Tf. assessorn Sofia Sjögren och
föredragande juristen Miriam Röstberg Omari*

Åtgärderna omfattar såväl den skriftliga handläggningen som muntliga inslag och domskrivning. Det handlar bland annat om att alla parter behöver bli tydligare i sina ståndpunkter.

Efterlyser tydligare domskrivning

Mattias Schömer, advokat och rådgivare i skatterättsliga frågor på Advokatfirman Vinge, ingick i den grupp som tog fram skriften. Han anser att rapportens slutsatser passar särskilt bra i större, komplicerade mål där processen behöver vara lite mer formalistisk.

– Min förhoppning är att alla som agerar i skattemål i förvaltningsdomstol läser rapporten. Det finns många bra tips som sammanställts av erfarna domare och jurister. Jag skulle gärna se att Advokatsamfundet, Skatteverket och Sveriges Domstolar jobbar vidare med att utveckla processerna tillsammans. Det finns mycket att vinna på att dialogen fortsätter, säger han.

Mattias Schömer tycker att mycket har blivit bättre som en följd av dialogen, men att dom-

skrivningen kan bli tydligare. Det skulle alla aktörer vinna på.

– Jag skulle gärna se att domstolarna bemöter parternas argument på ett mer detaljerat sätt, i stället för som i dag alltför ofta summariskt. Och gärna vara tydliga med varför en invändning från en part eller inlämnad bevisning saknar betydelse för utgången. Det skulle få den förlorande parten mindre benägen att överklaga en dom och en överklagan kan då vara tydligare utformad. Det kommer att stärka tilltron till förvaltningsdomstolarna.

– Den förlorande parten kan då med egna ögon läsa sig till att domstolen tagit till sig det som framförts. Det bör även leda till att de som driver mål i domstol får bättre förutsättningar att begränsa vad som är relevant att framföra om man vet vad som framförts i tidigare mål och hur domstolen resonerat där och då.

VÄGEN TILL DOMARYRKET

Varje år rekryterar kammarrätten ett 20-tal fiskaler. Några år senare samlas de i plenisalen och får under högtidliga former ta emot ett diplom som färdiga assessorer. Men hur känner man igen en bra framtida domare? Och hur är det att i flera år arbeta och utbildas samtidigt som man blir bedömd?

Sex gånger varje år är det möjligt att söka anställning som kammarrättsfiskal i Kammarrätten i Stockholm. Konkurrenten är stenhård. Domstolen får varje år in ett 60-tal ansökningar och varje omgång bedömer domstolen ungefär 30 personer. För att få söka krävs juristexamen och notariemeritering. Därefter sker ett första urval till intervju, cirka 3-6 sökande per omgång. Vem som blir kallad bygger på bland annat betyg från notarietjänstgöringen och referenser.

Öppen stämning

Vid intervjuerna deltar i regel domstolens president och kanslichefen, en lagman, ett kammarrättsråd som representerar den fackliga organisationen samt en administrativ jurist.

– Det brukar vara en trevlig och öppen stämning. Den som söker får möjlighet att utveckla hur hen tänker och resonerar i olika frågor, till exempel vilka egenskaper som är viktiga hos en domare och vilka utmaningar yrket för med sig, säger kammarrättsfiskalen tillika administrativa fiskalen Maria Sandén, som själv intervjuades i kammarrätten för två år sedan.

Vid en sammantagen bedömning av de formella meriterna, referenserna, hur de sökande resonerar och vilka svar de ger på frågorna bedömer de som intervjuat om kandidaten passar för att arbeta som domare. Oftast är samtliga som kallats till intervju lämpliga, men i slutändan ska ett val ske. Kammarrätten beslutar vilka som ska erbjudas en anställning. Om det inte finns tillräckligt många lämpliga

sökande behöver inte platserna fyllas. Ansökningarna ligger kvar i ytterligare sex månader och gäller då även kommande rekryteringsomgångar. Om den sökande däremellan får nya meriter kan hen komplettera med dessa.

Lära och bli bedömd

Under utbildningen går den antagna fiskalen kurser och fördjupar kunskaperna inom olika områden. Hen lär sig hur man leder förhandlingar, utreder mål och hur en dom eller ett beslut bör vara utformad.

Fiskalen blir under sin tjänstgöringstid betygssatt utifrån kriterierna yrkesskicklighet, omdöme, samarbetsförmåga, arbetsförmåga och självständighet. Den som beslutar om betyget under första året är lagmannen på den avdelning där fiskalen arbetar samt fiskalens närmaste chef, det vill säga den biträdande avdelningschefen. ►

Assessorerna 2022 mottar sina diplom i plenisalen.

– Det kan förstås uppfattas som tufft att vara under bedömning under de år som domarutbildningen pågår. Men det är du ju på en vanlig arbetsplats också, när du söker nästa jobb gäller referenser och betyg från tidigare jobb, säger kammarrättsrådet tillika vice ordföranden och biträdande avdelningschefen Caroline Dyrefors Grufman.

Hon framhåller att det kanske främsta uppdraget som chef för en fiskal under första året på domarutbildningen är att se till att hen har en bra grund att stå på när det sedan är dags att döma själv i förvaltningsrätt.

– Det är väldigt roligt att vara chef för fiskaler i kammarrätten. Som chef får jag också stötta dem i deras utveckling. De utvecklas enormt mycket under ett år här på kammarrätten, och de flesta känner sig redo för att börja döma själva när den dagen kommer, säger Caroline Dyrefors Grufman.

Som nyanställd fiskal får du en handledare och en fadder som tillsammans med andra kollegor ser till att du får en bra start i kammarrätten och kommer in i arbetet, både generellt men också inom de olika rättsområdena. Kammarrätten har också en förening för domstolens yngre jurister (fiskaler, föredragande jurister, kammarrättssekreterare och tf. assessorer) som heter Yngreföreningen. Genom föreningen kan du umgås med kollegor från andra avdelningar och gå på föreläsningar och andra sociala aktiviteter.

Efter godkänd utbildning blir fiskalen färdig kammarrättsassessor och kan söka anställning som domare. Vanligast är dock att assessorn först söker sig till andra kvalificerade juridiska arbeten, till exempel som justitiesekreterare i Högsta förvaltningsdomstolen eller andra offentliga uppdrag vid till exempel Regeringskansliet, riksdagens utskott, kommittéväsendet eller Domstolsverket. En assessor kan även arbeta som åklagare eller som biträdande jurist vid advokatbyrå.

Nya vägar till domaryrket

För några år sedan beslutades om en ny anställningsform, adjungerat råd, för att bredda rekryteringen till domaryrket genom att göra det möjligt för personer utan domstolsbakgrund att prova att arbeta som domare. Kammarrätten har just nu ett adjungerat råd. Personer som söker anställning som adjungerat råd ska ha flera års erfarenhet av kvalificerat juridiskt arbete och självständigt beslutsfattande, god analysförmåga och mycket gott omdöme. Det adjungerade rådet tjänstgör först sex månader i kammarrätt och därefter sex månader i förvaltningsrätt.

*Utsikten från
Kammarrätten i Stockholm*

Vi jobbar för allas rättssäkerhet – varje dag

Vad du än arbetar med inom Sveriges Domstolar är du en viktig del av en samhällsbärande verksamhet. Vi är över 7 400 medarbetare med olika kompetenser och vi rekryterar hela tiden nya kollegor. Kanske är det dig vi letar efter?

Skanna QR-koden
för att hitta det
rätta jobbet för dig

Sofia Landelius, adjungerat råd

Som adjungerat råd deltar Sofia Landelius i föredragningar och förhandlingar samt skriver domar och beslut. Hon tjänstgör både i kammarrätten och förvaltningsrätten i Stockholm, ett halvår i varje domstol. Under adjunktionen är hon tjänstledig från sin ordinarie befattning på Socialdepartementet.

– Jag har inte gått den traditionella domarbanan. Som adjungerat råd kan jag prova på att återgå till domstolsvärlden, som jag lämnade 2005, för att se om domarrollen passar mig, säger hon.

Om domarutbildningen

Domarutbildningen tar fyra år. Det första året arbetar fiskalen i kammarrätten. Under detta år dömer fiskalen inte själv, utan har en föredraganderoll. Därefter arbetar fiskalen två år på förvaltningsrätten i Stockholm eller Uppsala. Under dessa år dömer fiskalen i egna mål och är även handledare för notarier. Sista året arbetar fiskalen i kammarrätten som tf. assessor, och under detta år dömer hen tillsammans med en eller två ordinarie domare.

Kammarrättens arbetsgivarerbjudande

Kammarrätten har som domstol ett viktigt samhällsuppdrag och våra medarbetare har en central roll i detta. Här värderar vi professionalism, tydlighet och viljan att bidra till det goda samhället ur ett medborgarperspektiv. Vi arbetar på ett korrekt och rättvist sätt och alla blir lyssnade på. Du är värdefull, oavsett roll och hur länge du har arbetat hos oss. Vi tror på eget ansvar och viljan att lära sig. Vi är stolta över det vi gör och hoppas att du vill bli en del av det.

FRÅN FÖRSLAG TILL TILLÄMPNING

2022 besvarade kammarrätten ett 70-tal remisser. Flera medarbetare ledde statliga utredningar. Under året avgjorde domstolen drygt 12 000 migrationsmål och cirka 8 500 kammarrättsmål där olika lagar tolkades och tillämpades. Hur kommer det sig att samma myndighet – och ofta samma personer – förekommer i olika delar av lagstiftningsprocessen?

En vanlig karriär för en färdigutbildad domare är att arbeta i Regeringskansliet under några år. Med tillräcklig erfarenhet i bagaget är hen därefter kvalificerad att söka en ordinarie domaranställning som till exempel rådmän eller kammarrättsråd. Väl tillbaka i domstolsvärlden kan det hända att domaren blir tillfrågad av regeringen om att leda eller vara sekreterare i en offentlig utredning. Eftersom kammarrätten är en av landets mest anlitade remissinstanser blir det ofta aktuellt för domstolen att tycka till i lagstiftningsärenden.

Flexibilitet

– I Sverige finns det, till skillnad från i en del andra länder, en flexibilitet som möjliggör rörlighet till och från domarbanan och att man har andra uppdrag. Inom akademien förekommer det till exempel att vi rekryterar unga domare till korttidstjänster. Det händer också att advokater blir forskare och vice versa, säger Karin Åhman, professor och universitetslektor i statsrätt vid Stockholms universitet.

Hon ser fördelar med detta eftersom det är kompetenta personer med såväl domstolserfarenhet som en relativt färsk bakgrund från universitets-

*Karin Åhman,
professor och universitetslektor*

världen. Att domare periodvis arbetar i Regeringskansliet, i den politiska maktens närhet, är en annan sida av rörligheten mellan roller och uppdragsgivare. Enligt Karin Åhman är Sverige ett i det här avseendet litet land med ett begränsat antal kvalificerade jurister med specialkompetens inom olika rättsområden. Den som visar sig duglig

*Kammarrättslagmannen Anita Linder
f.d. justitieministern Morgan Johansson
Foto: TT*

i ett sammanhang blir i regel tillfrågad i flera.

– Det finns ingen annanstans att hitta och rekrytera den kompetens och erfarenhet som de här personerna har, säger hon.

Hon nämner att exempel på där samma personer kan bli involverade i olika skeden av lagstiftning och tillämpning finns på andra håll i rättsväsendet, till exempel kan domare från Högsta domstolen och Högsta förvaltningsdomstolen sitta i Lagrådet (vilket i och för sig är reglerat i grundlagen) och där tillfrågas om ett lagförslag. Senare kan de i egenskap av justitieråd döma enligt den stiftade lagen.

Finns det några risker med att någon som har varit med om att utforma en lag dömer i mål där den tillämpas?

– De flesta jurister har en upparbetad instinkt om när man bör träda tillbaka och låta en annan kollega hantera ett mål om man är för ”nära” i det enskilda fallet.

Kammarrättsrådet Erik Hjulström leder en utredning av vissa frågor om offentliga biträden, ett uppdrag som han i dag hanterar vid sidan om sin ordinarie tjänst. Tidigare hade han ett heltidsuppdrag som sekreterare i Migrationskommittén som leddes av dåvarande kammarrättspresidenten Thomas Rolén.

Väletablerat

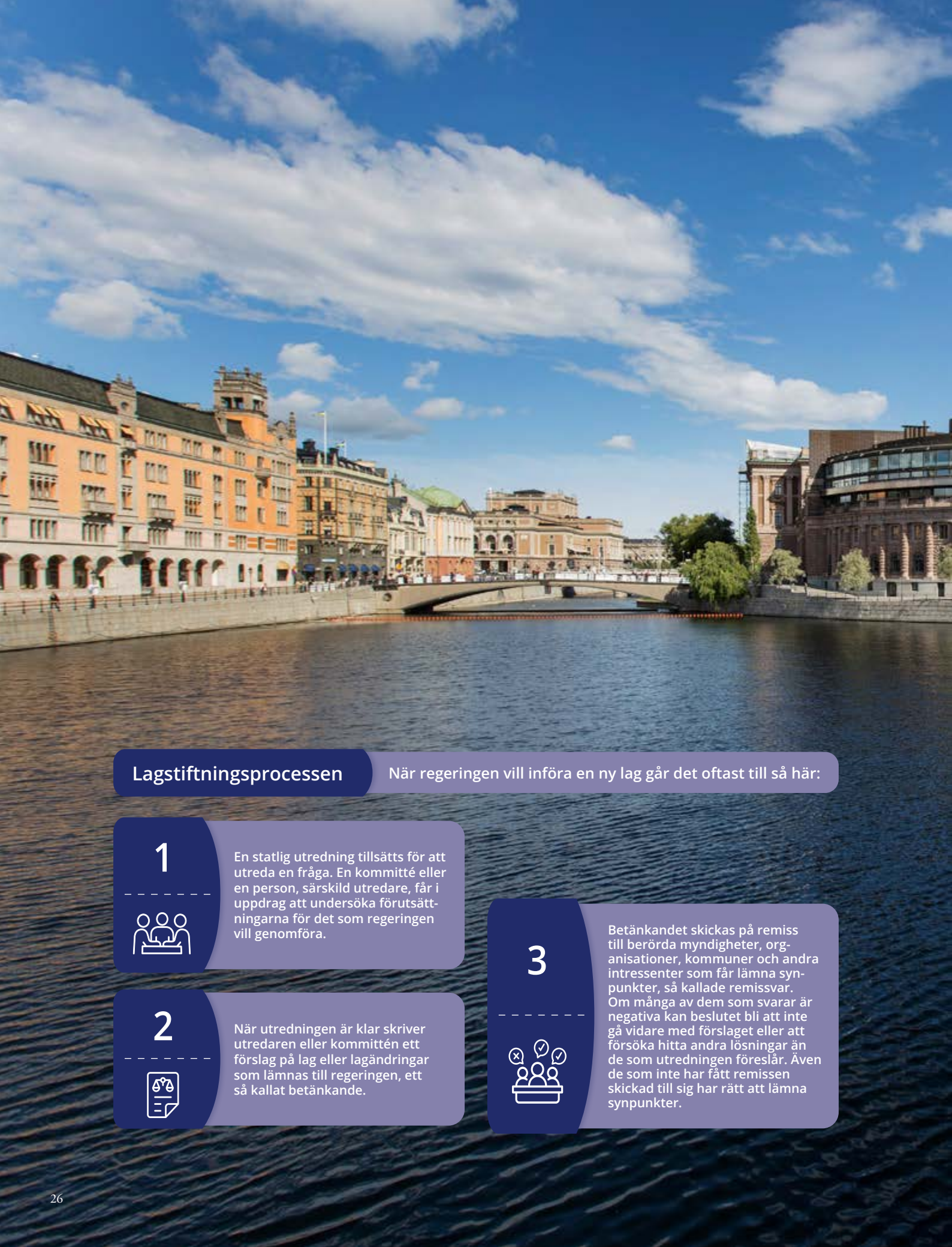
– Systemet med vårt utredningsväsende är väl-etablerat och bidrar till kompetensutveckling, jag ser ingen risk för några intressekonflikter när man växlar mellan rollerna. Det finns dessutom jävsregler som reglerar detta, säger han.

Ömsesidig nytta

Kammarrättslagmannen Anita Linder redovisade för drygt ett år sedan en uppmärksam utredning om arbetskraftsinvandring som mynnade ut i ett antal lagförslag. För närvarande utreder hon bland annat barns möjligheter att klaga och utkräva sina rättigheter enligt barnkonventionen.

– Domstolarna försörjer regeringen och utredningsväsendet med juridisk kompetens. Förutom att leda utredningar är våra medarbetare ofta utredningssekreterare eller experter. Det skulle vara svårare för en advokat eller en bolagsjurist att vara tjänstledig eller gå ner i tid för ett annat uppdrag. Jag ser att detta är till ömsesidig nytta och gynnar både oss och andra aktörer inom lagstiftningsprocessen, säger hon.

Det händer att utredningar läggs ner eller att direktiven ändras när en ny regering tillträder. Så blev också fallet för några offentliga utredningar som skulle ha redovisats under 2023.

Lagstiftningsprocessen

När regeringen vill införa en ny lag går det oftast till så här:

1

En statlig utredning tillsätts för att utreda en fråga. En kommitté eller en person, särskild utredare, får i uppdrag att undersöka förutsättningarna för det som regeringen vill genomföra.

2

När utredningen är klar skriver utredaren eller kommittén ett förslag på lag eller lagändringar som lämnas till regeringen, ett så kallat betänkande.

3

Betänkandet skickas på remiss till berörda myndigheter, organisationer, kommuner och andra intressenter som får lämna synpunkter, så kallade remissvar. Om många av dem som svarar är negativa kan beslutet bli att inte gå vidare med förslaget eller att försöka hitta andra lösningar än de som utredningen föreslår. Även de som inte har fått remissen skickad till sig har rätt att lämna synpunkter.

4

Regeringen bearbetar förslaget i betänkandet och skriver ett förslag till lag. I många fall lämnas förslaget sedan till Lagrådet.

6

Ett eller flera av riksdagens utskott får lämna synpunkter på förslaget (utskottsbetänkande).

5

Regeringen bearbetar därefter förslaget vidare och lämnar det sedan som en proposition till riksdagen.

7

Riksdagen röstar om förslaget. Om en majoritet i riksdagen röstar för förslaget utfärdas den nya lagstiftningen i Svensk författningssamling, SFS.

ÖKAD RÖRLIGHET ÖPPNAR NYA MÖJLIGHETER

Utbyte mellan domstolar och akademi samt större fokus på förvaltningsrättens betydelse i samhället. Det är ledstjärnor för Sara Holmström, assessor vid kammarrätten, i dag doktorand i offentlig rätt vid Uppsala universitet.

Vi träffas, något senare än planerat på grund av pendeltågets oförutsägbarhet, under kammarrättens alumnkväll, på Riddarholmen. Och visst är kammarrätten Sara Holmströms alma mater, det var här hon var sommarnotarie för tio år sedan och blev assessor för drygt ett år sedan. Men i början av juristutbildningen var siktet inställt på allmän domstol.

– Förvaltningsprocessrätten hade en undanskynd roll på juristutbildningen så jag såg inte möjligheterna med allmänna förvaltningsdomstolar. Det är märkligt egentligen, förvaltningsdomstolarna är en garant för rättsstaten och har betydelse för i stort sett alla delar av samhället, säger hon.

Tillbaka vid universitetet

Hemma är också Uppsala. Sedan ett år är hon tillbaka vid Uppsala universitet där hon en gång i tiden studerade juridik, nu som doktorand i offentlig rätt. Planerna på att disputerat växte fram under domarutbildningen.

– När jag förstod vilket spännande område förvaltningsrätten och förvaltningsprocessen är väcktes en längtan att dels dela med mig av mina erfarenheter från domarbanan till studenterna, dels fördjupa mig i frågor om domstolarnas roll i samhället.

Vid sidan av arbetet med avhandlingen ingår det i doktorandens uppdrag att undervisa, en uppgift

som engagerar henne, särskilt som hon ser att förvaltningsprocessrätten fortfarande behandlas styvmoderligt på juristutbildningen i Uppsala. Undervisningen består egentligen bara av vissa mindre inslag under sjätte terminen, trots områdets betydelse för samhället i stort. Många studenter vet till exempel inte så mycket om Högsta förvaltningsdomstolens roll och uppdrag.

– Jag tror att betydligt fler skulle se möjligheterna inom förvaltningsprocess om den hade en större plats i juristutbildningen, säger hon.

På senare år har rörligheten mellan allmän domstol och allmän förvaltningsdomstol ökat, vilket kan bidra till att kunskaperna ökar. Det har också öppnats en väg in i domaryrket senare i livet genom att man kan bli så kallat adjungerat råd. Bakgrunden är en ambition om breddad rekrytering, men också för att det numera är domarbrist i vissa delar av landet.

Forskar om domarrollen

Därmed kommer vi osökt in på Sara Holmströms avhandling där domarrollen är i fokus. Hon är i början på arbetet, men inriktningen är utstakad – den enskilda svenska domarens självständighet samt strukturer och aktörer som påverkar detta, särskilt i förvaltningsdomstol. Här kommer bland annat rekrytering, karriärvägar, transparens, styrning och leveranskrav in, men också individuella drivkrafter och den allmänna synen på domaren, såväl i tjänsten som i privatlivet.

– Det finns internationella skillnader. I Sverige har det historiskt funnits en syn på domaren som lagstiftarens förlängda arm och mer av en tjänsteman än en auktoritet i sin egen person. Media har varit den tredje statsmakten och domstolen har haft en mer undanskymd roll. Men det pågår förändringar, och vilka dessa är och vad som ligger bakom dem är intressant att kartlägga, säger hon.

Faktorer som kan påverka domarrollen är bland annat internationaliseringen, fler frågor som ligger i gränslandet mellan juridik och politik som till exempel migrationsrätt och miljörätt samt allt större fokus på rättighetsfrågor och rättssäkerhet.

– Målhanteringen, och därmed även dömandet, har också blivit mer integrerat med domstolens administrativa verksamhet med krav på transparens, styrning av budget, strategiska mål, effektivitetskrav och prioriteringar, säger hon.

Ökat utbyte

Forskningens relevans förutsätter kontakt med den aktuella verkligheten. Som relativt nybliven assessor men en bit in i avhandlingsarbetet ser hon ömsesidiga fördelar med en ökad rörlighet och erfarenhetsutbyte mellan akademi och domstols-

*Kammarrättsassessorn
Sara Holmström*

väsendet, såväl på verksamhets- som på individnivå.

Kommer du själv att gå tillbaka till domaryrket när du har disputerat?

– Det är ingenting jag utesluter, men jag vet ännu inte vart den här erfarenheten kommer att ta mig.

DOMSTOLEN I SAMHÄLLET:

MEDARBETARE I OFFENTLIGA UTREDNINGAR

Kammarrättens medarbetare har en efterfrågad kompetens för staten. Under året utsåg regeringen lagmän, kammarrättsråd och kammarrättspresidenten till ansvariga för olika statliga utredningar.

**Kammarrättsrådet
Ann-Jeanette Eriksson**

Uppdrag:

En behovsprövad
arbetskraftsinvandring

Direktivnr.: 2022:90

Klart senast: 31 juli 2023

**Kammarrättsrådet
Patricia Schömer**

Uppdrag:

Utredningen om en över-
syn av vissa skatteregler för
byggnadstillbehör i industriell
verksamhet

Direktivnr.: 2022:53

Klart senast: 1 mars 2024

**Kammarrättsrådet
och vice ordföranden
Ingela Fridström**

Uppdrag:

Ett ordnat initialt
mottagande av asylsökande

Direktivnr.: 2021:71
2022:16

Klart senast: 31 aug 2023

**Kammarrättsrådet
och vice ordföranden
Eva Östman Johansson**

Uppdrag:

Utredningen om regeringens roll som prövningsmyndighet i en modern och effektiv miljöprövning

Direktivnr.: 2022:26

Klart senast: 30 juni 2023

**Kammarrättsrådet
Fredrik Fries**

Uppdrag:

Språk- och samhällskunskapskrav för permanent uppehållstillstånd

Direktivnr.: 2022:79

Klart senast: 22 maj 2023

**Kammarrättsrådet
Erik Hjulström**

Uppdrag:

En översyn av vissa frågor om offentliga biträden

Direktivnr.: Ju 2022:H

Klart senast: 1 juni 2023

**Lagmannen
Peder Liljeqvist**

Uppdrag:

Utredningen om stärkt djurskydd på slakterier genom kamerabevakning

Direktivnr.: 2022:47

Klart senast: 31 maj 2023

Uppdrag:

Utredningen om dataskydd och kontroll hos Skatteverket, Tullverket och Kronofogden

Direktivnr.: 2021:104

Klart senast: 31 maj 2023

**Lagmannen
Anita Linder**

Uppdrag:

Utredningen om barns möjligheter att klaga och utkräva sina rättigheter enligt barnkonventionen

Direktivnr.: 2022:35

Klart senast: 28 aug 2023

Uppdrag:

Utredningen om stärkt återvändandeverksamhet

Direktivnr.: 2022:91

Klart senast: 31 okt 2023

**Kammarrättspresidenten
Stefan Holgersson**

Uppdrag:

Förbättrade möjligheter att utbyta information med brottsbekämpande myndigheter

Direktivnr.: 2022:37

Klart senast: 31 okt 2023

SOMMARNOTARIEN DRÖJER SIG KVAR

Hanna Johansson är heltidsstudent och halvtidsjurist. Sommarnotarietjänstgöringen ledde vidare till att hon nu kombinerar teoretiska studier med domstolsarbete i praktiken.

– Kammarrätten har gett mersmak så jag tror att notariatjänstgöringen blir på en förvaltningsdomstol. Jag har fått ta mycket ansvar och utvecklas, säger hon.

Hanna Johansson är nu inne i slutet på juristprogrammet. Hon tycker att det fungerar bra att kombinera studierna med arbete med målhantering. Just nu är hon inne i en lite lugnare del av utbildningen med en fördjupningskurs där hon själv har möjlighet att styra över sin tid.

Ökad inblick

På kammarrätten har hon fått en ökad inblick i möjligheterna inom förvaltningsrätten, ett område som inte får särskilt stort utrymme på juristutbildningen.

– Trots att socialförsäkringsmål är en av de större måltyperna här och berör många är studierna bara en vecka, påpekar Hanna Johansson.

I juni började hon, tillsammans med tolv andra studenter, sin två månader långa tjänstgöring som sommarnotarie i kammarrätten. Uppdraget var eftertraktat med totalt 240 sökande. Under ett par intensiva månader fick notarierna utbildning i och deltog i domstolsarbetet. De fick en inblick i hela målhanteringsprocessen, från det att ett mål registreras till att avgörandet expedieras.

– Vi fick lära oss mer om de olika måltyperna som finns på kammarrätten och Migrationsöverdomstolen, till exempel biståndsmål och migrationsmål. Jag uppskattade mycket att få arbeta med migrationsrätt, säger hon.

När tiden som sommarnotarie började gå mot sitt slut blev hon erbjuden att fortsätta som anställd i ytterligare några månader. Ett par dagar i veckan tar hon därför pendeln från Uppsala till Stockholm och sedan en promenad till Riddarholmen.

Kvalificerade uppgifter

– Jag har kvalificerade juridiska arbetsuppgifter, ungefär samma som en föredragande jurist, bestående av rättsutredningar och föredragning av mål, säger hon.

Domstolarna har under senare år klättrat på listan över attraktiva arbetsgivare för juriststudenterna. Sveriges Domstolar hamnar på tredje plats när de rankar attraktiva arbetsgivare inom juridik, enligt Universums Student Ranking 2022. Det förvånar inte Hanna Johansson som planerar att efter avslutade studier gå vidare mot domaryrket.

– Jag tror att många i min generation uppskattar worklife balance och inte glorifierar att man är tillgänglig dygnet runt. Det tror jag är en stark konkurrensfördel för domstolarna, säger hon.

"Jag tror att många i min generation uppskattar worklife balance och inte glorifierar att man är tillgänglig dygnet runt. Det tror jag är ett starkt konkurrensfördeel för domstolarna."

Om Hanna Johansson

Gör:

Läser åttonde terminen av nio på juristprogrammet vid Uppsala universitet.

Det här ska jag skriva uppsats om:

Artificiell intelligens och EU-rätt.

Tre saker om kammarrätten:

Man känner sig välkommen, uppskattad och får möjligheten att lära sig massor.

Det här gör jag på fritiden:

Passar på att läsa skönlitteratur.

MIG-REFERAT

Kammarrätten i Stockholm, inklusive Migrationsöverdomstolen, avgör varje år en mängd mål. Migrationsöverdomstolen är högsta instans för utlännings- och medborgarskapsmål. Migrationsöverdomstolens huvudsakliga uppgift är att skapa vägledande avgöranden inom migrationsområdet. Flera av de frågor som domstolen avgjorde under 2022 blev uppmärksammade och omdiskuterade.

MIG 2022:7

Med nuvarande uppbyggnad av utlänningslagen kan inte uppehållstillstånd enligt 5 kap. 6 § utlänningslagen beviljas när utlänningen omfattas av ett avlägsnande beslut som fått laga kraft.

MIG 2022:8

Det krävs att det pågår ett löpande, relevant och aktivt verkställighetsarbete utan längre avbrott och att det finns utsikter för att utvisningen kan verkställas inom överskådlig tid när den som är tagen i förvar är dömd till utvisning på grund av brott och är förvarstagen sedan tre år och nio månader. Om åtgärden är proportionerlig finns det i en sådan situation synnerliga skäl för fortsatt förvar.

MIG 2022:9

Principen om familjens enhet medför inte någon separat rätt till flyktingstatus för en utlänning som är familjemedlem till en flykting men som saknar egna skyddsskäl.

MIG 2022:10

5 kap. 15 a § utlänningslagen är avsedd för en personkrets som påbörjat sin etablering på arbetsmarknaden under asylprocessen. En utlänning med uppehållstillstånd för studier som under en mycket begränsad tid har haft ett feriearbete har inte påbörjat sin etablering på arbetsmarknaden.

MIG 2022:11

Om en ansökan om familjeåterförening enligt 5 kap. 3 § första stycket 4 utlänningslagen görs innan anknytningspersonen fyllt 18 år ska hen anses vara underårig vid prövningen av den ansökan.

*European University Institute,
Villa Salviati i Florens*

*F.d. kammarrättspresidenten
Henry Montgomery*

STIPENDIAT 2022: KURS I MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER

*Föredragande juristen
Sara Gruselius*

Föredragande juristen Sara Gruselius var en av årets Henry Montgomery-stipendiater. Hon använde stipendiet till att läsa en sommarkurs i mänskliga rättigheter vid European University Institute i Florens.

Henry Montgomery, kammarrättspresident 1979–1994, instiftade ett stipendium för studier inom ramen för kammarrättens område. Stipendiet tilldelas yngre jurister som tjänstgör på kammarrätten eller fullgör underrättstjänstgöring inom kammarrättens domkrets. Presidenten, och de två i tjänsten äldsta lagmännen, beslutar om vilka som ska tilldelas stipendium. Utlysning av stipendiet sker varje år i september.

Föredragande juristen Sara Gruselius var en av årets Henry Montgomery-stipendiater. Hon använde stipendiet till att läsa en sommarkurs i

mänskliga rättigheter vid European University Institute i Florens.

Kursen i Florens riktar sig till studenter från hela världen som har studerat juridik på en högre nivå. Detta år var huvudtemat för kursen mänskliga rättigheter och migration.

– Jag har fördjupat mina kunskaper i mänskliga rättigheter och fått en ökad förståelse för vilka faktorer som påverkar vilka människor som har möjlighet att migrera och varför, säger Sara Gruselius.

KAMMARRÄTTENS KOMMUNIKATION:

PLANERA, PRIORITERA OCH PRESENTERA

Medborgarnas och medarbetarnas krav på transparens, tillgänglighet och snabbhet i kommunikationen har ökat, liksom ytorna där kommunikation sker. Samtidigt ska en domstol premiera integritet, eftertanke och noggrannhet. Hur går det ihop?

Text: Miriam Röstberg Omari

Kammarrättens kommunikator Maria Erlandsson har under sina drygt 20 år i yrket sett hur rollen har gått från att vara en stödfunktion till att bli en integrerad del av verksamheten.

– I dag tänker de flesta proaktivt och tar med kommunikationen i ett tidigt skede inför till exempel ett beslut eller en förändring. I bästa fall väger man, om möjligt, in kommunikationsaspekten redan från början. Förr hände det ofta att kommunikatören, eller informatören som det då ofta hette, kopplades in först när allt var processat och beslutat, för att sätta läppstift på grisen, säger hon.

”Allas ansvar”

Till skillnad från många myndigheter inom rättskedjan är de professionella kommunikatorerna inom Sveriges Domstolar jämförelsevis få. Totalt rör det sig om cirka 25 personer på 7 000 medarbetare, varav det stora flertalet ingår i Domstolsverkets kommunikationsavdelning. På de enskilda domstolarna och nämnderna handlar det om en handfull yrkeskommunikatörer. Det finns förstås medarbetare som, vid sidan av sitt huvuduppdrag som till exempel bibliotekarie, arbetar med kom-

munikation i någon form, till exempel externwebb och intranät. Antalet är därmed väsentligt lägre än inom många andra myndigheter, vilket ställer krav på att prioritera och att involvera hela organisationen i kommunikationen.

– Det är ju egentligen självklart oavsett var man jobbar. Kommunikation är allas ansvar, kommunikatorerna ska vara bollplank till chefer och medarbetare samt påminna om vikten av kommunikation till omvärld och medarbetare, säger Maria Erlandsson.

Varje år, parallellt och i enlighet med verksamhetsplanen, tar kammarrätten fram en kommunikationsplan som beskriver aktiviteter som ska ske under året. Under 2022 var aktiviteterna till exempel att utveckla arbetet med film och sociala medier samt att öka tillgängligheten på den externa webbplatsen.

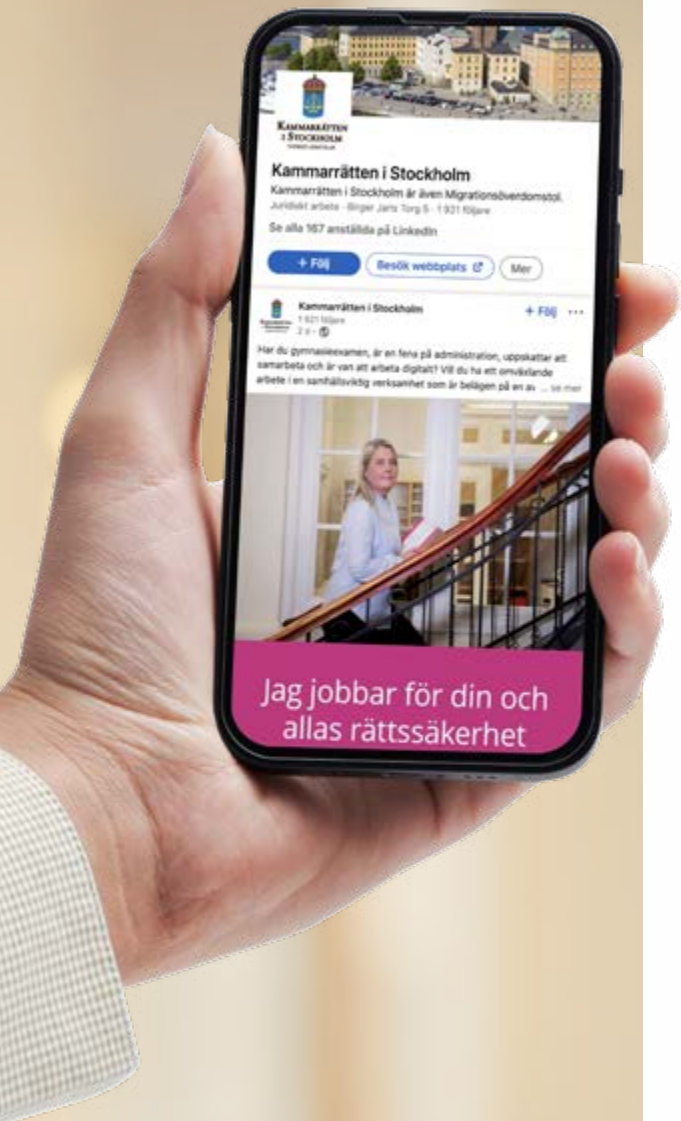
– Sedan blir det alltid omprioriteringar. Kommunikation är både planerad och omvärldsstyrd, det är viktigt att snabbt anpassa sig, säger Maria Erlandsson och tillägger att även improviserad kommunikation alltid ska utgå från verksamhetsmålen. ►

"Vi vet att domstolarna har ett högt förtroendekapital. Människor förväntar sig att det som kommer från oss ska vara korrekt och genomtänkt. Det innebär till exempel att vi inte alltid kan vara snabbast och kanske att vi ibland är lite mer traditionella i hur vi uttrycker oss. Jag tror dock att det gynnar vår trovärdighet och legitimitet."

*Kommunikatören
Maria Erlandsson*

*Mats Heide, professor i strategisk kommunikation
Foto: Johan Persson*

Som exempel på omprioritering nämner hon att internkommunikation om bland annat distansarbete och smittskyddsåtgärder, av naturliga skäl fick stort utrymme under pandemin samtidigt som den externa kommunikationen fick stå tillbaka. Detsamma gäller förstås om en annan oväntad händelse eller kris skulle inträffa.

Lyssna mer

Enligt Mats Heide, professor i strategisk kommunikation vid Lunds universitet, är den första frågan man ska ställa sig när man planerar sin kommunikation varför den är viktig. Synlighet utåt är inte i sig ett självändamål, för att vara trovärdig och få genomslag fullt ut handlar det om att det man säger ska böttna internt. Där är internkommunikation, kulturfrågor och ledarskap centralt.

– Sedan handlar det också mycket om strategiskt lyssnande, att lyssna in de grupper man vill nå, till exempel skolor och medborgare. Vilka är de och vad har de för förväntningar och behov? Vi underskattar ofta dialogens betydelse och tror att det räcker att tala om vad vi gör och hur duktiga vi är, säger han.

Högre krav

Enligt Maria Erlandsson är det dock tydligt att medborgare och medier ställer allt högre krav på att domstolarna är kommunikativa och aktiva, inte minst i digitala medier. Samtidigt måste kommunikationen förhålla sig till de regelverk och tidsramar som styr verksamheten och målhanteringen i en domstol.

– Vi vet att domstolarna har ett högt förtroendekapital. Människor förväntar sig att det som kommer från oss ska vara korrekt och genomtänkt. Det innebär till exempel att vi inte alltid kan vara snabbast och kanske att vi ibland är lite mer traditionella i hur vi uttrycker oss. Jag tror dock att det gynnar vår trovärdighet och legitimitet, säger hon.

I medieskuggan

Medierna är medborgarnas viktigaste kanal för information om domstolarna och rättsstaten. Här hamnar de allmänna förvaltningsdomstolarna i medieskuggan av de allmänna domstolarna trots att de mål som prövas i förvaltningsdomstolarna ofta har en mycket större betydelse i de allra flesta medborgares liv och vardag.

– Eftersom vi inte automatiskt har ett högt medietryck är det viktigt att vi själva är proaktiva och identifierar mål och frågor som kan ha ett högt medieintresse och relevans för medborgarna. Vi vet att när vi går ut med pressmeddelanden, uttalar oss eller använder våra sociala kanaler blir det som regel både mer publicitet och en mer korrekt faktabeskrivning än vad som annars kanske hade varit fallet, säger Maria Erlandsson.

Nyligen visade en rapport från Stiftelsen Rättsfonden och Ungdomsfonden att det fanns stora kunskapsluckor hos sistaårseleverna i gymnasiet när det gäller rättsstaten.

Maria Erlandsson anser att den uppmärksamhet som ett enskilt mål genererar är ett tillfälle att berätta om domstolens roll och verksamhet. Här är aktiv kommunikation om vad domstolarna gör viktigt.

Samarbete mellan HR och kommunikation

Många organisationer bedriver också ett alltmer aktivt arbete med arbetsgivarvarumärket. Här arbetar kommunikatörerna ofta tillsammans med HR-avdelningen, så även på kammarrätten.

Det handlar om att nå potentiella medarbetare långsiktigt och berätta om kammarrättens arbetsgivarerbjudande, inte bara om direkt rekrytering av en utlyst tjänst. Befintliga och före detta medarbetare är viktiga ambassadörer för kammarrätten som arbetsplats.

– Vi har ökat vår aktivitet på LinkedIn, och vi kommer nu också att se över i vilka forum och arenor som vi kan berätta om hur det är att jobba hos oss och där befintliga medarbetare kan möta framtida, till exempel på arbetsmarknadsdagar, säger Maria Erlandsson.

Vad är bäst med att vara kommunikatör på en domstol?

– Jag tror att det är samma sak som för andra medarbetare. Man är en del av ett viktigt samhällsuppdrag. Jag hoppas kunna bidra till att vi blir ännu mer tillgängliga och transparenta så att medborgarna får en bättre bild av vad vi gör. Här på kammarrätten är det också många mål och frågor som är intressanta och engagerande för mig som kommunikatör, det märks att vi är en domstol mitt i samhället, säger hon.

INTRESSANTA AVGÖRANDEN

Kammarrätterna prövar mål som tidigare avgjorts i förvaltningsrätten. Kammarrätten i Stockholm är den största av Sveriges fyra kammarrätter. Målen kan handla om tvister mellan en person och en myndighet, eller ett företag och en myndighet. Vanliga mål är skattemål, socialförsäkringsmål, mål enligt socialtjänstlagen och upphandlingsmål. Kammarrätten prövar också, som första instans, beslut som gäller frågan om någon har rätt att ta del av en allmän handling.

Förbud mot produkter från Huawei

(mål nr 5222-21 och 5223-21)

Kammarrätten kom fram till att det kan antas att radioanvändning kan orsaka skada för Sveriges säkerhet om produkter från Huawei används i centrala funktioner i 5G-nätet. Post- och telestyrelsen har därför haft skäl att förena tillstånd att använda radiosändare med villkor som förbjuder produkter från Huawei i centrala funktioner i 5G-nätet. Detsamma gäller för villkor som innebär att en avveckling av befintliga produkter från Huawei ska vara genomförd senast den 1 januari 2025.

Klartecken till att flytta bänkrader i kyrkorum

(mål nr 4900-21)

Kammarrätten ger Adolf Fredriks församling rätt att ändra placeringen av ett visst antal kyrkbänkar. Kammarrätten ansåg att kyrkorummets nuvarande utformning har ett högt kulturhistoriskt värde, men att församlingens behov av att kunna utföra kyrkliga förrättningar väger tyngre än det allmännas intresse att bevara kyrkobyggnadens kulturhistoriska värde intakt. Vidare bedöms kyrkorummet i allt väsentligt kunna återställas i ursprungligt skick om det skulle bli aktuellt i framtiden.

Förening förlorar rätten att bedriva skolverksamhet

(mål nr 927-22)

Kammarrätten bedömde att styrelsemedlemmarna i en förening som bedriver skolverksamhet inte uppfyllde de lämplighetskrav som gäller enligt skollagen. Bristande rutiner och kontroll som styrelsen kunnat lastas för medförde att föreningens medel kom att användas i strid med dess ändamål. Misskötsamheten pågick under flera år och utredningen visar att det finns en grundläggande brist i föreningens vilja eller förmåga att utse styrelseledamöter som över tid agerar i enlighet med skollagens krav. Bristen bedömdes vara av sådan art att den inte kunde läkas. Kammarrätten fastställde därför Skolinspektionens beslut att återkalla föreningens godkännanden.

*Kammarrättsrådet Daniel Sjölund och
föredragande juristen Miriam Röstberg Omari*

Sänkt sanktionsavgift för Nasdaq Clearing AB

(mål nr 207-22*)

Kammarrätten fann att Nasdaq Clearing AB har överträtt flera artiklar i EU:s förordning om OTC-derivat, centrala motparter och transaktionsregister (Emir). Överträdelserna handlar bland annat om att Nasdaq Clearing inte har ställt tillräckliga krav på sina medlemmars ekonomiska och operativa förmåga och att bolaget har haft bristande rutiner för löpande och årlig övervakning av medlemmarnas förmåga. Överträdelserna ansågs vara allvarliga och medförde potentiella effekter på det finansiella systemet och i förlängningen på den finansiella stabiliteten. Även om Nasdaq Clearing i stort har åtgärdat bristerna ansåg kammarrätten att överträdelserna motiverar ett ingripande i form av en varning förenad med en sanktionsavgift. Till skillnad från underinstanserna bedömde kammarrätten att en sanktionsavgift om 300 miljoner kronor inte var proportionerlig och sätter därför ner den till 250 miljoner kronor.

Fem sjukhus slipper sanktionsavgifter enligt EU:s dataskyddsförordning

(mål nr 4471-21, 4511-21, 4540-21, 4548-21, 4611-21*)

Kammarrätten upphävde förvaltningsrättens och Integritetsskyddsmyndighetens (IMY) beslut att fem sjukhus och regioner ska betala sanktionsavgift enligt EU:s dataskyddsförordning. Kammarrätten ansåg att det ska ställas höga krav på IMY:s bevisning för att sanktionsavgift ska få beslutas. Enligt kammarrätten har IMY inte kunnat bevisa att de aktuella sjukhusen har brustit i sina skyldigheter enligt EU:s dataskyddsförordning att säkerställa en lämplig säkerhetsnivå vid tilldelning av behörigheter i journalsystemen. Det fanns därför inte skäl att påföra sanktionsavgifter, utan dessa ska upphävas. IMY:s förelägganden om att bristerna ska åtgärdas upphävdes därför också. För ett av sjukhusen ansåg kammarrätten att det fanns fog för ett föreläggande om att förbättra innehållet i loggar om åtkomst till journalsystem.

Omorganisation av skolverksamhet strider inte mot barnkonventionen

(mål nr 5211-21 och 5626-21)

Skolnämnden i Solna stad beslutade i december 2020 att genomföra stadienförändringar på två av kommunens skolor. Utbildningsnämnden i Danderyds kommun beslutade i februari 2021 att samla grundsärskoleverksamheten i två skolenheter. Förvaltningsrätten upphävde i två domar de överklagade besluten med motiveringen att kommunen inte hade fastställt vad som var barnens bästa innan besluten fattades. Kammarrätten ansåg att barnkonventionen inte ställer krav på en formell process för att fastställa barnets bästa innan ett beslut fattas samt att kommunens beslutsprocess var tillräcklig för att ledamöterna ska kunna beakta vad som är barnens bästa inför besluten. Processerna var därför tillräckliga för att uppfylla barnkonventionens krav. Kammarrätten upphävde förvaltningsrättens domar och fastställde kommunernas beslut om att återkalla föreningens godkännande att bedriva skolverksamhet.

*Mål som har överklagats till Högsta förvaltningsdomstolen

*Domstolshandläggaren Andjela Glavic
och handläggarchefen Jennie Ek*

KAMMARRÄTTÅRET 2022 I KORTHET

2022 var ett år som inte präglades av pandemin. Kammarrätten återgick till att träffas på arbetsplatsen, hålla och delta i utbildningar samt till att nätverka och hålla externa möten med deltagarna live.

JANUARI

Kammarrätten tar fram riktlinjer för distansarbete som anger att domstolens medarbetare kan arbeta på distans en dag i veckan.

FEBRUARI

Kammarrätten upphör med krisgruppsmöten som hållits regelbundet under coronapandemin.

MARS

Kammarrätten deltar tillsammans med övriga kammarrätter i samråd med Högsta förvaltningsdomstolen. Syftet är erfarenhetsutbyte kring aktuella frågor för att underlätta och utveckla målhanteringen mellan underrätter och överrätter.

APRIL

Kammarrättspresidenten Stefan Holgersson deltar i Domstolsverkets chefsdagar på temat domstolens och domarens roll och betydelse i samhället.

MAJ

Stefan Holgersson deltar i Nordiskt presidentmöte i Trondheim.

Årets upplaga av Kammarrättsloppet går av stapeln.

Lagmannen Peder Liljeqvist, kammarrättsrådet tillika vice ordföranden Eva Östman Johansson samt kammarrättsråden Björn Berselius och Ylva Börjesson tar emot diplom för utmärkelserna "Nit och redlighet i rikets tjänst" (NOR).

JUNI

Stefan Holgersson deltar i PACEU Innsbruck.

Årets 13 sommarnotarier inleder sin tjänstgöring. Under två månader får de utbildning och deltar i det praktiska domstolsarbetet.

Regeringen utnämner Eva Lindeblad och Johan Lundmark till lagmän i Kammarrätten i Stockholm. De tillträder sina befattningar den 3 oktober.

Kammarrätten har för första gången sedan pandemin möjlighet att arrangera en försommarfest för domstolens samtliga medarbetare.

JULI

Edda Laufey Laxdal, från Isländska domstolsstyrelsen, besöker kammarrätten och diskuterar bland annat digitalisering och säkerhetsfrågor. Erfarenhetsutbyten med omvärlden är en viktig del av kammarrättens och Migrationsöverdomstolens verksamhetsutveckling.

AUGUSTI

Kammarrättsrådet Petra Jansson blir ny ordförande i kammarrättens dataskyddsgrupp. Gruppen är ett stöd i frågor som rör personuppgiftsbehandling och utbildar medarbetarna i dataskydd.

Kammarrättspresidenten Stefan Holgersson deltar, tillsammans med några av domstolens domare och jurister, i Nordiskt juristmöte i Reykjavik. Domstolarnas ställning och organisatoriska självständighet är en angelägen fråga, liksom relationen till Europadomstolen och EU-domstolen.

Ett 80-tal kammarrättsassessorer, som numera har andra arbetsgivare, återsamlas på kammarrätten där de möter hela förvaltningsrättskedjan med Högsta förvaltningsdomstolen, kammarrätten i Stockholm, förvaltningsrätterna i Stockholm respektive Uppsala.

SEPTEMBER

Kammarrättens föredragande jurister och kammarrättssekreterare samlas på kammarrättens föredragandedag.

En ny organisation för det administrativa stödet inom målhanteringen med den nya måladministrativa avdelningen sätts. Syftet är bland annat att främja ett effektivt och resursekonomiskt arbetssätt med ökad flexibilitet, välfungerande samarbete och en god arbetsmiljö för medarbetarna. Kammarrätten flaggar på halv stång med anledning av före detta kammarrättspresidentens Reidunn Lauréns bortgång.

OKTOBER

Avdelning 2 vinner för tredje gången kammarrättens stegtävling.

NOVEMBER

Kammarrättens närmare 50 domare är samlade för årets domardag. Daniel Gustavsson, huvudsekreterare i 2020 års grundlagskommitté, berättar om kommitténs utredning för att stärka domarnas och domstolarnas oberoende.

Kammarrättsrådet tillika vice ordföranden Caroline Dyrefors Grufman, kammarrättsrådet Charlotta Lokrantz Sandberg och kommunikatören Eva Blomqvist mottar diplom för utmärkelsen "Nit och redlighet i rikets tjänst" (NOR).

Den tyska domaren Dr. Christina Fiedler besöker under en vecka kammarrätten för erfarenhetsutbyte.

DECEMBER

Nya ledamöter välkomnas, avgående avtackas och årets 13 assessorer diplomerar vid kammarrättens årliga plenum.

Rättegångsspelen där juriststudenter från Stockholms universitet deltar, är tillbaka efter att ha pausats under pandemin. Studenterna deltar i rollerna som parter, föredragande och domare. Målet är att ge dem kunskaper om de regelverk som styr statliga förvaltningsmyndigheter, kommuner och förvaltningsdomstolar.

Efterlängtade luciakonsserter hålls med Domstolskören i Riddarholmskyrkan på luciadagen.

HEMVÄNDARE OCH LAGMÄN

Inte sällan återvänder tidigare medarbetare till kammarrätten. Eva Lindeblad och Johan Lundmark är två av dem. Den 3 oktober gjorde de sin första arbetsdag som lagmän och avdelningschefer.

Hallå där, Eva Lindeblad, lagman och chef på avdelning 2 ...

Jag var under nio år kammarrättsråd, under sju år biträdande avdelningschef och under en kortare period tf. lagman.

Vad gjorde du sedan?

Jag har arbetat hos Polisen där jag under åtta år var chef för enheten för rättslig styrning och stöd. Det var ett roligt och utmanande uppdrag med inriktning på att vägleda myndigheten till en nationell och enhetlig rättstillämpning.

Vad tycker du om kammarrätten som arbetsplats?

Här finns en positiv stämning och god arbetsmiljö, det märks att man arbetar aktivt med detta. Det är en välfungerande organisation, det är inspirerande att se hur man har effektiviserat arbetet. Digitaliseringen innebär också en stor förändring. Sedan är det förstås inte någon nackdel att jag är bortskämd med ett så fint arbetsrum.

Vad gör du när du inte är lagman?

Jag läser mycket skönlitteratur och jag ser fram emot att kicka i gång golfsäsongen.

Hallå där, Johan Lundmark, lagman och chef på avdelning 4 ...

Jag började som aspirant i kammarrätten 1999 då Per Anclow var kammarrättspresident. Därefter har jag haft många väldigt roliga och lärorika år i domstolar och på Regeringskansliet. Eftersom det här är en domstol där man ofta möts flera gånger under karriären, har jag arbetat med flera av mina nuvarande kollegor och medarbetare tidigare.

Vad har du gjort sedan du blev färdig assessor?

Jag började jobba på grundlagsenheten på Justitiedepartementet där jag bland annat hade hand om allmänna förvaltningsrättsliga frågor, Europakonventionen samt offentlighet och sekretess. Det var roliga och utvecklande år – jag trivdes så bra att jag blev kvar nästan tolv år, mycket längre än vad jag planerat. Därefter arbetade jag som chefsrådman vid Förvaltningsrätten i Stockholm under fem och ett halvt år. Det var en spännande och omvälvande tid för domstolen med många utmaningar när det gäller organisations- och ledarskapsfrågor. Närmast kommer jag från en befattning som rättschef på Näringsdepartementet.

Vad tycker du om kammarrätten som arbetsplats?

Kammarrätten har väldigt kompetenta medarbetare och en unik juridisk bredd på målen. Jag har kommit till en trevlig och välfungerande avdelning, nu närmast fokuserar vi på att få i gång de sociala aktiviteterna igen efter pandemin.

Vad gör du när du inte är lagman?

Jag bor i Vaxholm med min familj, och att vistas i naturen är ett stort intresse. Jag trivs med båt i skärgården, på skidor eller till fots i fjällen och på olika resor till avlägsna platser. Apropå resor åker jag numera pendelbåt mellan hemmet och Gamla stan, det sätter guldkant på arbetsdagen.

LEDNINGSGRUPPEN

Övre raden från vänster:

ADMINISTRATIVA FISKALEN

Maria Sandén

KANSLICHEFEN OCH KAMMARRÄTTSRÅDET

Heléne Löving

KAMMARRÄTTSLAGMANNEN

Johan Lundmark

KAMMARRÄTTSLAGMANNEN

Peder Liljeqvist

Nedre raden från vänster:

KAMMARRÄTTSLAGMANNEN

Christian Groth

KAMMARRÄTTSLAGMANNEN

Annica Lindblom

KAMMARRÄTTPRESIDENTEN

Stefan Holgersson

ADMINISTRATIVA FÖREDRAGANDEN

Miriam Röstberg Omari

Saknas på bild:

KAMMARRÄTTSLAGMANNEN

Eva Lindeblad

MÅLADMINISTRATIVA CHEFEN OCH

KAMMARRÄTTSRÅDET **Annelie Sjöberg**

Bolag ska betala miljardbelopp i skatt

(mål nr 2434-20)

Ett bolag sålde under 2012 tillgångar från en filial i Belgien och begärde därefter avräkning med över två miljarder kronor i fiktiv belgisk skatt på grund av försäljningen. Skatteverket beslutade senare att inte medge bolaget avräkning samt att påföra ett skattetillägg på drygt 800 miljoner kronor. Med hänsyn till det dubbelbeskattningsavtal som gäller mellan Sverige och Belgien kom kammarrätten fram till att Skatteverket hade grund för att inte medge avräkning till den del av vinsten som avser värdeökning som uppkommit i Sverige. Eftersom kammarrätten ansåg att viss värdeökning har skett i Belgien medgavs avräkning med drygt 213 miljoner kronor. Kammarrätten ansåg även att Skatteverket hade grund för att påföra bolaget skattetillägg. Bolaget fick dock inte avräkning av fiktiv utländsk skatt som det har begärt. Bolaget dömdes att betala nästan två miljarder i skatt och drygt 700 miljoner i skattetillägg.

Upphandling av Mälartåg Etapp 2 ska inte göras om

(mål nr 3580-21, 4092-21)

När Mälardalstrafik MÅLAB AB upphandlade "Mälartåg Etapp 2" blev beslutet att tilldela MTR Jota AB (numera MTR Mälartåg AB) kontraktet. Efter att en ansökan om överprövning lämnades in av SJ AB beslutade Förvaltningsrätten i Stockholm att upphandlingen skulle göras om. En av anledningarna var att förvaltningsrätten bedömde att ett krav på att samtliga delpriser skulle vara rimliga och bärkraftiga inte var tillräckligt tydligt formulerat. Kravet stred därför mot transparensprincipen. Kammarrätten ändrade förvaltningsrättens dom och ansåg att det inte finns förutsättningar för att ingripa mot den aktuella upphandlingen. Kammarrätten bedömde bland annat att kravet på rimliga och bärkraftiga priser inte var tydligt, men att informationen i upphandlingsdokumenten var tillräcklig för att bolaget ska kunna förstå och tolka kravet. Dessutom har SJ inte visat att bolaget lidit eller kan komma att lida skada till följd av det uppställda kravet.

Rätt att utesluta bolag från upphandling på grund av allvarligt fel i yrkesutövningen

(mål nr 8185-21, 8186-21)

Kammarrätten ansåg att Adda Inköpscentral AB har gjort sannolikt att Tunstall AB gjort sig skyldig till ett sådant allvarligt fel i yrkesutövningen som avses i 13 kap. 3 § 3 lagen (2016:1145) om offentlig upphandling. Felet har bestått i att Tunstall AB bland annat har haft för långa svarstider i sin larmcentral i förhållande till ramavtalets villkor. Tunstall AB har inte visat att de kan undantas från uteslutning. Det var därför rätt att utesluta dem från de aktuella upphandlingarna.

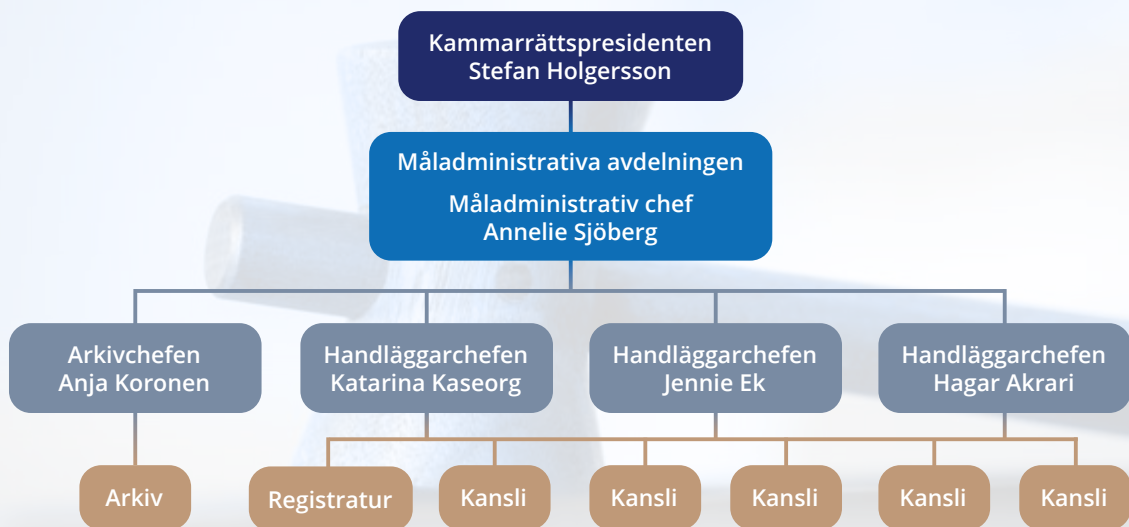

Försäkringskassan hade inte rätt att till nackdel för en enskild ändra ett beslut

(mål nr 3330-22)

Försäkringskassan beslutade att till nackdel för en enskild ändra ett tidigare beslut om sjukpenninggrundande inkomst. Beslutet fattades med stöd av förvaltningslagen. Kammarrätten har bedömt att socialförsäkringsbalken uttömmande reglerar förutsättningarna för Försäkringskassan att till nackdel för en enskild ändra ett beslut om förmåner enligt socialförsäkringsbalken. Försäkringskassan hade därmed inte möjlighet att ändra sitt ursprungliga beslut med stöd av förvaltningslagen.

ORGANISATION AV ADMINISTRATIVT STÖD I MÅLHANTERINGEN

Anja Koronen,
chef för arkiv

Digitaliseringen och nya sätt att arbeta låg till grund för en utredning av det administrativa stödet inom målhanteringen och därefter ett skarpt förslag på hur det ska se ut i framtiden. Hösten 2022 inrättade domstolen en ny organisation, avdelning och chefsordning.

En arbetsgrupp såg under 2022 över organisationen av arkivet, registraturen och kanslierna. Syftet var att skapa goda förutsättningar för ett välfungerande och effektivt samarbete samt en god arbetsmiljö mot bakgrund av de behov och sätt att arbeta som gäller i dag. Efter att arbetsgruppen hade lagt fram sitt förslag bildade kammarrätten en ny måladministrativ avdelning med kammarrättsrådet Annelie Sjöberg som chef.

Vid årsskiftet efterträds hon av kammarrättsrådet Pia Cedermark. Den övriga chefsorganisationen består av arkivchefen Anja Koronen samt handläggarcheferna Katarina Kaseorg, Jennie Ek och Hagar Akrari.

– Den nya organisationen ger en större flexibilitet, underlättar vid frånvaro och skapar en större enhetlighet inom domstolen, säger Anja Koronen.

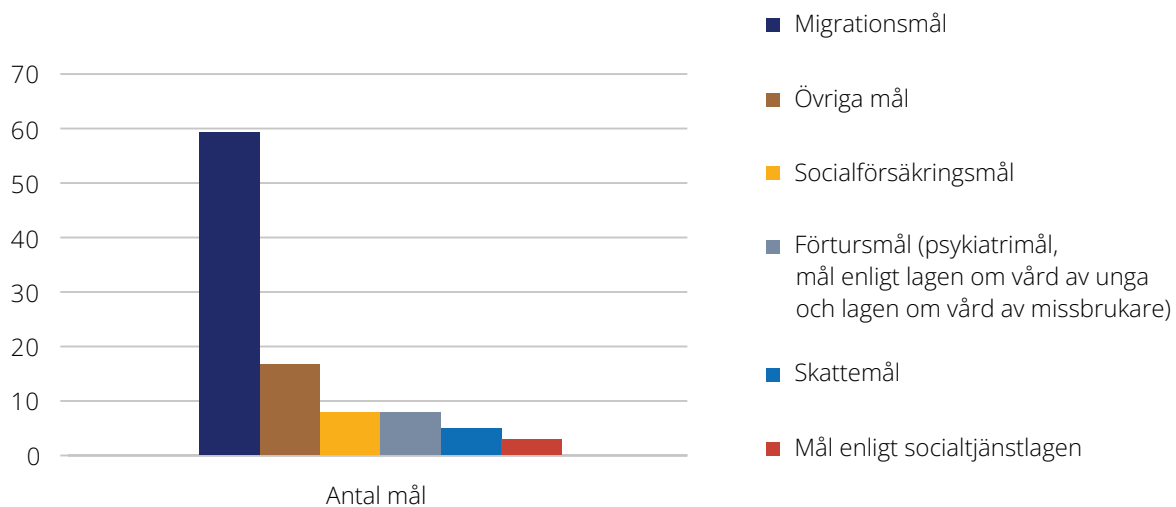

ORGANISATIONEN

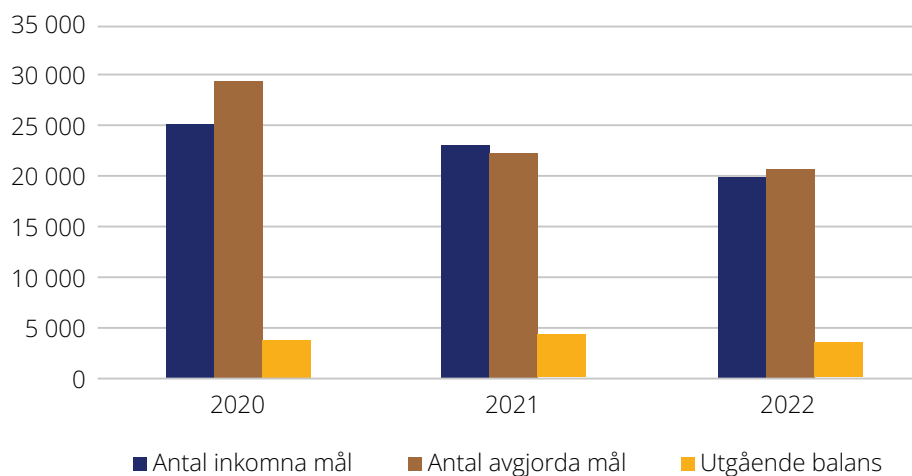
STATISTIK

Andel av samtliga avgjorda mål

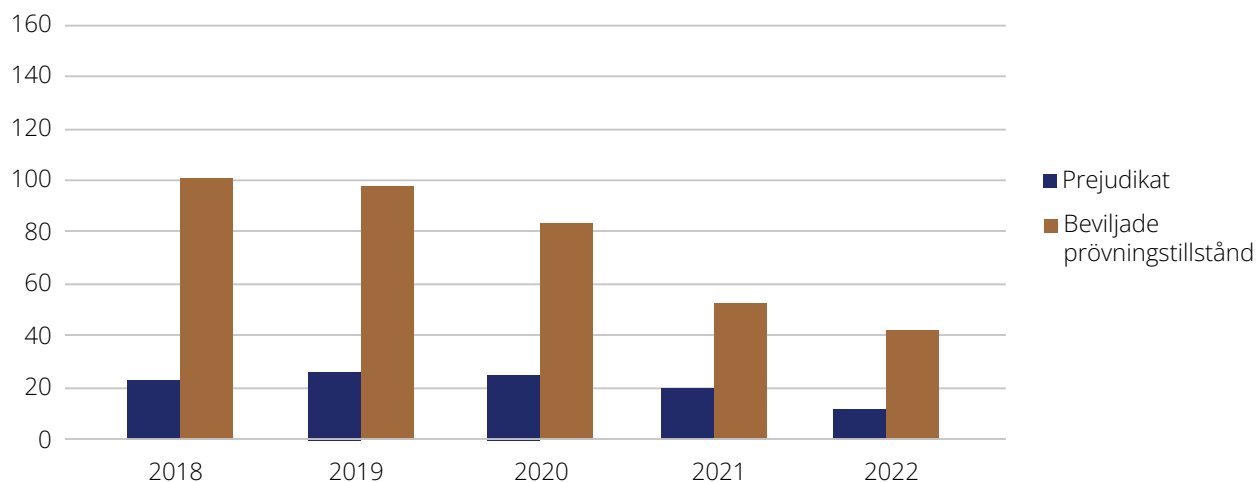

Inkomna, avgjorda och balanserade mål (per tidsperiod)

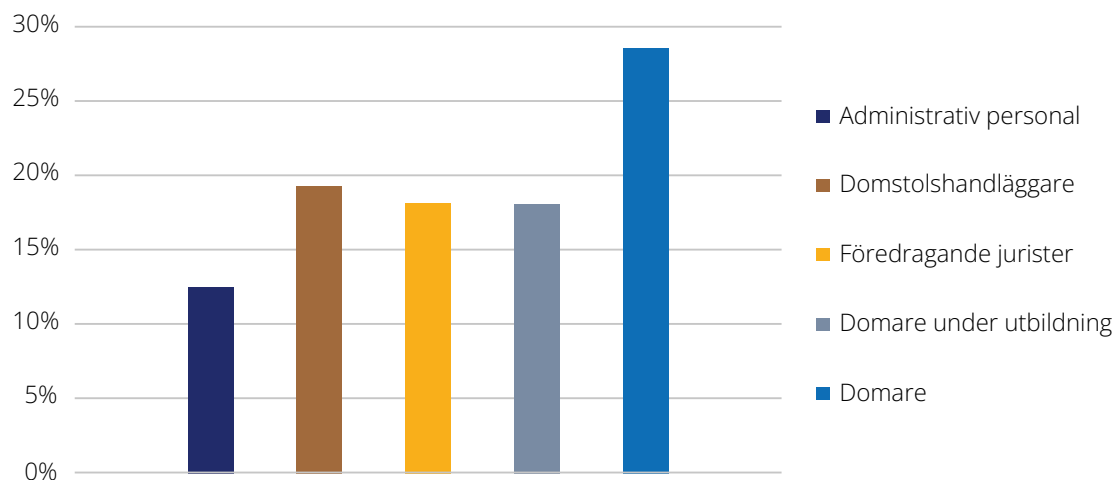

Antal prejudikat och beviljade prövningstillstånd – Migrationsöverdomstolen

---

Fördelning av personalkategorier i procent vid Kammarrätten i Stockholm

KAMMARRÄTTEN I STOCKHOLM
SVERIGES DOMSTOLAR